

ที่ มท ๐๘๕๐.๔/ว ๓๕๒๐

กระทรวงมหาดไทย
ถนนอักษะญาติ กทม. ๑๐๒๐๐

๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๒

เรื่อง การขอลอนชื่อในคำร้องขอลดถอนนายกเทศมนตรีให้พ้นจากตำแหน่ง

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด (ยกเว้นจังหวัดอุดรดิตถ์)

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๘๕๐.๔/ ลงวันที่ ตุลาคม ๒๕๕๒

๒. สำเนาหนังสือสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๒๐๘.๒/๕๑๖ ลงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๒

ด้วยกระทรวงมหาดไทยได้ตอบข้อหารือของจังหวัดอุดรดิตถ์ กรณีปัญหาแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการตรวจสอบความถูกต้องของคำร้องขอให้มีการลงคะแนนเสียงเพื่อลดถอนนายกเทศมนตรีตำบลบ้านเกาะ ตามมติคณะกรรมการการเลือกตั้งว่า มาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อลดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้รับคำร้องขอให้มีการลงคะแนนเสียงลดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ซึ่งต้องมีจำนวนผู้เข้าชื่อครบตามเกณฑ์ที่กำหนด และมีรายละเอียดประกอบคำร้องครบถ้วน โดยการตรวจสอบการปลอมลายมือชื่อในคำร้อง หากมีกรณีสงสัย ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจตรวจสอบข้อเท็จจริงว่า มีการปลอมลายมือชื่อในคำร้องหรือไม่อย่างไร แล้วส่งคำร้องดังกล่าวให้ผู้ถูกร้องลงคะแนนเสียงเพื่อทำคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาก่อนส่งเรื่องไปยังคณะกรรมการการเลือกตั้ง ดำเนินการเพื่อจัดให้มีการลงคะแนนเสียงลดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตามกฎหมายต่อไป และหากคณะกรรมการการเลือกตั้งมีข้อสงสัยเกี่ยวกับการปลอมลายมือชื่อในคำร้อง ก็เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่จะดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริง เนื่องจากคำร้องและเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอยู่ในความครอบครองของคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยเมื่อผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงปรากฏว่า มีการปลอมลายมือชื่อในคำร้อง ก็ให้เป็นหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัด ในฐานะผู้รับคำร้องและในฐานะที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อลดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นผู้เสียหายที่จะดำเนินคดีอาญาต่อผู้กระทำความผิดต่อไป รายละเอียดปรากฏตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อทราบและถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิบูลย์ สงวนพงศ์)

รองปลัดกระทรวงมหาดไทย
หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านพัฒนาชุมชน
และส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

โทร. ๐-๒๒๔๑-๕๐๐๐ ต่อ ๒๓๗๒-๓

บันทึกข้อความ

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
เลขรับ..... 54449
วันที่ 29 ก.ย. 2552
เวลา.....
โทร. ๐-๒๒๒๒-๒๕๕๕

ส่วนราชการ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
ที่ มท ๐๒๐๘.๒/๕๑๖

สำนักกฎหมาย
วันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๕๒

เรื่อง แจ้งผลการพิจารณาให้ความเห็นข้อหารือ

เรียน อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

ตามหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๙๐.๔/๗๖๑๐ ลงวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๕๒ เสนอข้อหารือการขอถอนชื่อในคำร้องขอถอดถอนนายกเทศมนตรีให้พ้นจากตำแหน่ง เพื่อคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทยพิจารณาให้ความเห็นความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

คณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทย คณะที่ ๑ ได้ประชุมเพื่อพิจารณาให้ความเห็นข้อหารือดังกล่าวแล้ว โดยมีมติให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นรับความเห็นของคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายฯ ไปพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป รายละเอียดปรากฏตามรายงานการประชุมครั้งที่ ๔๖/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๕๒ ที่ส่งมาด้วยพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

สำนักพัฒนาระบบ รูปแบบและโครงสร้าง
ที่..... 03263
วันที่ 29 ก.ย. 2552
เวลา.....

(นายสมาธิชัย สุพรรณไพ)

กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

คณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของ มท.

คณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทย คณะที่ ๑

ครั้งที่ ๔๖/๒๕๕๒

วันพุธที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๕๒

ณ ห้องประชุมสำนักกฎหมาย สป. ชั้น ๖ อาคารสถาบันดำรงราชานุภาพ กระทรวงมหาดไทย

ผู้มาประชุม

๑.	นายอมร เลาหมนตรี	กรรมการ	ทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม ที่ปรึกษาด้านกฎหมาย สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงมหาดไทย
๒.	นายชานาญ พจนา	กรรมการ	
๓.	นายสวัสดิ์ ส่งสัมพันธ์	กรรมการ	
๔.	นายจินต์ วิภาตะกลัศ	กรรมการ	
๕.	ศ.พิเศษ ยูวัฒน์ วุฒิเมธี	กรรมการ	
๖.	นายสุพล ยุติธาดา	กรรมการ	
๗.	รศ.กมลชัย รัตนสกววงศ์	กรรมการ	
๘.	นายนิกร เวชภูติ	กรรมการ	
๙.	นางสาววิฉณนา บุนนาค	กรรมการ	
๑๐.	นายเอกศักดิ์ ตริกรุณาสวัสดิ์	กรรมการ	
๑๑.	นายอัครเดช เจริญศิริ	กรรมการ	
	ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย สป.		
๑๒.	นายพิพัฒน์ เนี่ยวคงศักดิ์	กรรมการและเลขานุการ	นิติกรชำนาญการพิเศษ สำนักกฎหมาย สป.
๑๓.	นายสมาวิษฏ์ สุพรรณไพ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ	นิติกรชำนาญการ สำนักกฎหมาย สป.

ผู้ไม่มาประชุม

๑.	นายต่อพงษ์ อ่ำพันธ์ุ	তিরரசการ	รองปลัดกระทรวงมหาดไทย ฝ่ายบริหาร
๒.	นายชูเกียรติ รัตนชัยชาญ	তিরரசการ	

ผู้เข้าร่วมประชุม

๑.	กฤติธาดา จารุสกุล	นิติกรชำนาญการพิเศษ สำนักงาน ที่ปรึกษากฎหมาย สป.
๒.	นางสาวสุตารัตน์ ไม่ชบเขา	นิติกรชำนาญการพิเศษ สำนักกฎหมาย สป.
๓.	นายยงยุทธ ชื่นประเสริฐ	นิติกรชำนาญการ สำนักกฎหมาย สป.

ผู้แทนกรรมการปกครอง (สำนักบริหารการทะเบียน ส่วนการทะเบียนทั่วไป)

๑. นายประชิด	เจริญจำ	หัวหน้าฝ่ายทะเบียนสิทธิและสถานภาพบุคคล
๒. นางสาวทิพย์สุดา	นาครศรี	เจ้าพนักงานปกครองปฏิบัติการ
๓. นายกิตติพิศุทธิ์	หงส์นิกร	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน

ผู้แทนกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (สำนักพัฒนาระบบ รูปแบบ และโครงสร้าง)

๑. นายอภิชาติ	สุทธิสอาด	ผู้อำนวยการส่วนประสานการเลือกตั้งท้องถิ่น
๒. นายเศรษฐา	ใจสมคบ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
๓. นายชรินทร์	สัจจามัน	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ

เริ่มประชุมเวลา ๐๙.๐๐ น.

ก่อนเข้าสู่วาระการประชุม เนื่องจากrongปลัดกระทรวงมหาดไทย ฝ่ายบริหาร
ประธานกรรมการ ดิตราชการไม่สามารถเข้าร่วมประชุมได้ ที่ประชุมจึงได้มีมติให้นายอมร เลาหมนตรี
ที่ปรึกษาด้านกฎหมายกระทรวงมหาดไทย กรรมการ ทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งที่ประชุมทราบ
- ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ เรื่องรับรองรายงานการประชุมคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของ
กระทรวงมหาดไทย คณะที่ ๑ ครั้งที่ ๔๔/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๕๒
คณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายฯ คณะที่ ๑ ได้ตรวจพิจารณารายงานการประชุม
ครั้งดังกล่าวแล้ว ไม่มีการแก้ไข

มติที่ประชุม รับรองรายงานการประชุมคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายฯ
คณะที่ ๑ ครั้งที่ ๔๔/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๕๒

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องเสนอที่ประชุมเพื่อพิจารณา

๓.๑ ข้อหาหรือการใช้ชื่อสกุลของบุตร (พิจารณาต่อจากการประชุมครั้งที่
๑๕/๒๕๕๑ เมื่อวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๕๑)

ผู้แทนกรรมการปกครองชี้แจงว่า สำหรับกรณีหรือดังกล่าวกรรมการปกครองขอลำดับ
ความเป็นมา ดังนี้

๑. กรรมการปกครองได้รับหนังสือจากกรุงเทพมหานคร ขอรื้อกรณีสำนักงานเขต
คลองเตยได้อนุญาตให้แก้ไขชื่อสกุลของ เด็กชายธีร์ และเด็กหญิงปริสรา จากชื่อสกุลของบิดา คือ "พิชิต
กุล" ไปใช้ชื่อสกุลของมารดา คือ "ขอโสติกุล" ตามคำร้องของนางขจาริน ขอโสติกุล มารดา โดยไม่ได้
เรียกบิดามาสอบถามคำให้ความยินยอมไว้ ซึ่งนายศุภกานูร พิชิตกุล และนางขจาริน ขอโสติกุล ได้
จดทะเบียนหย่าตามคำสั่งศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง คดีหมายเลขดำ ที่ ๑๓๖๘/๔๗ คดีหมายเลขแดงที่
๕๑๖/๔๘ ลงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๔๘ ตามทะเบียนการหย่าเลขทะเบียน ที่ ๑๑๑/๔๑๒๘ ลงวันที่ ๘
เมษายน ๒๕๔๘ โดยได้บันทึกไว้ในทะเบียนการหย่าว่าศาลเยาวชนและครอบครัวกลางมีคำสั่งให้ทั้งฝ่าย
หญิงและฝ่ายชายใช้อ่านาจปกครองร่วมกันโดยให้บุตรทั้งสองอยู่กับฝ่ายหญิง เมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๐

๘. กรมการปกครองได้ดำเนินการตามมติคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายฯ ดังนี้

๘.๑ รายละเอียดของคำสั่งศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง คดีหมายเลขดำที่ ๑๓๖๔/๔๗ คดีหมายเลขแดงที่ ๕๑๖/๔๘ ลงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๔๘ สรุปโดยย่อดังนี้ คดีนี้ศาลได้มีคำพิพากษาตามยอมโดยให้โจทก์(มารดา) และจำเลยที่ ๑ (บิดา) ตกลงกันเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองร่วมกัน และให้บุตรทั้งสองอยู่กับโจทก์

๘.๒ กรณีความคืบหน้าในการใช้สิทธิทางศาลของคู่กรณีทั้งสองฝ่าย ซึ่งกรมการปกครอง ได้ประสานงานกับนายชานินทร์ พิทักษ์พลางกูร เจ้าพนักงานปกครอง ๖ สำนักงานเขตคลองเตย แจ้งว่ากรณีดังกล่าวยังไม่มีความคืบหน้าในการใช้สิทธิทางศาลแต่อย่างใด

๘.๓ การตรวจสอบข้อเท็จจริงแนวทางการวินิจฉัยของศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง กรณีการใช้ชื่อสกุลของบุตรผู้เยาว์ ว่าเป็นเรื่องที่บิดามารดาต้องใช้อำนาจปกครองบุตรผู้เยาว์ร่วมกันหรือไม่นั้น จากการตรวจสอบกรณีดังกล่าวแล้ว ไม่พบแนวทางการวินิจฉัยของศาลเยาวชนและครอบครัวกลางเกี่ยวกับการใช้ชื่อสกุลของบุตรผู้เยาว์แต่อย่างใด

กรมการปกครองจึงขอเสนอข้อหารือดังกล่าวเพื่อคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายฯ พิจารณาให้ความเห็นอีกครั้งหนึ่ง

คณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายฯ ได้พิจารณาข้อหารือดังกล่าวโดยได้ฟังข้อเท็จจริงจากคำชี้แจงของผู้แทนกรมการปกครองแล้ว เห็นว่า สำหรับกรณีดังกล่าวได้ข้อเท็จจริงเป็นที่ยุติว่า ศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ได้มีคำพิพากษาตามยอมโดยให้โจทก์(มารดา) และจำเลยที่ ๑ (บิดา) ตกลงกันเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองร่วมกัน โดยให้บุตรทั้งสองอยู่กับโจทก์ ต่อมาสำนักงานเขตคลองเตย ได้อนุญาตให้แก้ไขชื่อสกุลของ เด็กชายธีรธีร์ และเด็กหญิงพรสิรา จากชื่อสกุลของบิดา คือ "พิชิตกุล" ไปใช้ชื่อสกุลของมารดา คือ "ขอโสติกุล" ตามคำร้องของนางชจาริน ขอโสติกุล มารดา โดยไม่ได้เรียกบิดามา สอบปากคำให้ความยินยอมตามที่กระทรวงมหาดไทยได้วางแนวทางปฏิบัติไว้ โดยต่อมาบิดาได้ยื่นคำร้องเพื่อแก้ไขชื่อสกุลของบุตรทั้งสองคน เป็นชื่อสกุลของตน ซึ่งจากข้อเท็จจริงที่ปรากฏ เห็นได้ว่า ไม่ว่าจะมีการดำเนินการในเรื่องดังกล่าวไปในทางใดก็จะเกิดการโต้แย้งจากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งซึ่งจะเสียประโยชน์และอาจส่งผลกระทบต่อภาวะทางจิตใจของเด็กทั้งสองคน เนื่องจากกรณีนี้ศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ได้มีคำพิพากษาให้บิดาและมารดาเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองร่วมกัน ดังนั้น กรณีนี้จึงควรได้ข้อยุติโดยกระบวนการของศาลยุติธรรมซึ่งจะพิจารณาเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมกับทั้งสองฝ่าย

มติที่ประชุม ให้กรมการปกครองรับความเห็นของคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายฯ ไปพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

๓.๒ ข้อหารือการขอถอนชื่อในคำร้องขอถอนนายกเทศมนตรีให้พ้นจากตำแหน่ง ผู้แทนกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ชี้แจงว่า กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น มีหนังสือด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๕๐.๔/๑๔๐๑๓ ลงวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๕๑ ตอบข้อหารือของจังหวัดอุดรธานี กรณีปรากฏข้อร้องเรียนว่ามีการปลอมลายมือชื่อในคำร้องขอให้มีการลงคะแนนเสียงเพื่อถอนถอนนางสมล เสนิงค์ ณ อยุรยา ให้พ้นจากตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบลบ้านเกาะ อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี ภายหลังจากที่ผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรธานีได้รวบรวมเอกสารหลักฐานทั้งหมดส่งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดฯ ว่าเป็นความรับผิดชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่จะ

พิจารณา โดยคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดฯ อาจแจ้งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรดิตถ์ ในฐานะผู้รับคำร้องเข้าชื่อชี้แจงข้อเท็จจริงหรือให้ความเห็นในเรื่องนี้ได้ รวมทั้งพิจารณากำหนดวันลงคะแนนเสียงหรือให้เลื่อนวันลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นจากที่กำหนดไว้เดิมออกไปได้

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น มีหนังสือด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๐๔.๓/๑๓๙๔๗ ลงวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๕๑ ตอบข้อหารือของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่ากรณีหากตรวจสอบข้อเท็จจริงเป็นที่ชัดเจนแล้วว่า มีผู้ปลอมลายมือชื่อในคำร้องขอให้มีการลงคะแนนเสียงถอดถอนนายกเทศมนตรีตำบลบ้านเกาะ ควรที่จะได้มีการตรวจสอบจำนวนผู้เข้าชื่อร้องขอเพื่อดำเนินการให้มีการลงคะแนนเสียงถอดถอนนายกเทศมนตรีตำบลบ้านเกาะว่าเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ หรือไม่ อย่างไร หากปรากฏว่ามีจำนวนผู้เข้าชื่อไม่น้อยกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งก็สามารถดำเนินการให้มีการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนนายกเทศมนตรีตำบลบ้านเกาะได้ต่อไป

จังหวัดอุดรดิตถ์ มีหนังสือ ที่ อต ๐๐๓๗.๔/๒๕๓๙ ลงวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ รายงานผลว่า กกต. ได้มีประกาศเรื่อง ผลการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนนายกเทศมนตรีตำบลบ้านเกาะ ลงวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๒ ว่า ผลการลงคะแนนเสียงเมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๑ ไม่ทำให้นางสมล เสนิงค์ ณ อยุรยา พ้นจากตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบลบ้านเกาะ เนื่องจากมีผู้มาใช้สิทธิลงคะแนนเสียงไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงทั้งหมดในเขตเทศบาลตำบลบ้านเกาะ

จังหวัดอุดรดิตถ์ มีหนังสือ ที่ อต ๐๐๓๗.๔/๕๓๓๑ ลงวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๕๒ หรือแนวทางปฏิบัติกรณีคณะกรรมการการเลือกตั้งมีมติในการประชุมครั้งที่ ๒๒/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ ว่า การตรวจสอบความถูกต้องของคำร้องขอให้มีการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนนางสมล เสนิงค์ ณ อยุรยา ให้พ้นจากตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบลบ้านเกาะ อำเภอเมืองอุดรดิตถ์ จังหวัดอุดรดิตถ์ เป็นอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดในฐานะผู้เสียหาย เพราะการยื่นคำร้องให้ถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นได้กระทำต่อผู้ว่าราชการจังหวัดโดยตรง จึงอาจเทียบเคียงได้ตามหลักกฎหมายปกครองที่ให้สิทธิในการโต้แย้งคำร้องต่อหน่วยงานที่พิจารณาคำร้องนั้น คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจหน้าที่เฉพาะเมื่อมีผู้ร้องคัดค้านตามมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ เท่านั้น

ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับข้อหารือดังกล่าว

พระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๕ การเข้าชื่อร้องขอต่อผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อดำเนินการให้มีการลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นผู้ใดหรือผู้บริหารท้องถิ่นผู้ใดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น เพราะเหตุที่ไม่สมควรดำรงตำแหน่งต่อไปให้ถือเกณฑ์จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่ง ดังนี้

๗๑

การนับจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามวรรคหนึ่ง ให้ถือตามจำนวนในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นครั้งหลังสุดที่ใช้สำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นแล้วแต่กรณี

มาตรา ๖ คำร้องขอให้มีการลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตามมาตรา ๕ ต้องมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๔๗

(๓) รายชื่อผู้แทนของผู้เข้าชื่อที่จะมีอำนาจดำเนินกิจการที่เกี่ยวข้องกับการจัดให้มีการลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

(๔) คำรับรองของผู้แทนของผู้เข้าชื่อตาม (๓) ว่าผู้เข้าชื่อทุกคนเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น และเป็นผู้ร่วมเข้าชื่อด้วยตนเอง

มาตรา ๗ เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดได้รับคำร้องตามมาตรา ๕ ให้ดำเนินการจัดส่งคำร้องไปให้สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นผู้ที่ถูกร้องขอให้ลงคะแนนเสียงถอดถอนภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ผู้ว่าราชการจังหวัดได้รับคำร้อง และให้สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นผู้นั้นจัดทำคำชี้แจงข้อเท็จจริงเพื่อแก้ข้อกล่าวหาตามคำร้องยื่นต่อผู้ว่าราชการจังหวัดภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำร้องจากผู้ว่าราชการจังหวัด

เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดได้รับคำชี้แจงข้อเท็จจริงเพื่อแก้ข้อกล่าวหาของสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตามวรรคหนึ่งแล้ว หรือเมื่อครบกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ได้อ้างคำร้องให้ทราบตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแจ้งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่รับคำชี้แจงหรือวันครบกำหนดแล้วแต่กรณี เพื่อดำเนินการจัดให้มีการลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นต่อไป พร้อมทั้งจัดส่งคำร้องตามมาตรา ๕ และคำชี้แจงข้อเท็จจริงเพื่อแก้ข้อกล่าวหาถ้าหากมีไปด้วย

๔๘

มาตรา ๘ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น โดยให้ประกาศกำหนดวันลงคะแนนเสียงไม่เกินเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากผู้ว่าราชการจังหวัดตามมาตรา ๗

๔๙

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาแล้วเห็นว่า

(๑) มาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้รับคำร้องเข้าชื่อถอดถอนซึ่งต้องมีจำนวนผู้เข้าชื่อครบตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ตามมาตรา ๕ และมีรายละเอียดประกอบคำร้องครบถ้วนตามมาตรา ๖ โดยมาตรา ๖ (๔) ได้บัญญัติว่าต้องมีคำรับรองของผู้แทนของผู้เข้าชื่อ ว่าผู้เข้าชื่อทุกคนเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นและเป็นผู้ร่วมเข้าชื่อด้วยตนเอง เมื่อได้รับคำร้องแล้วให้ผู้ว่าราชการจังหวัดส่งคำร้องดังกล่าวให้ผู้ถูกร้องลงคะแนนเสียงเพื่อทำคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาก่อนส่งเรื่องไปยังคณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการเพื่อจัดให้มีการลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตามกฎหมายต่อไป ดังนั้น ผู้ว่าราชการจังหวัดจึงไม่มีหน้าที่โดยตรงในการตรวจสอบความถูกต้องว่ามีการปลอมลายมือชื่อในคำร้องขอให้มีการลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น เพราะเป็นกรณีที่กฎหมายกำหนดไว้โดยชัดเจนว่าตัวแทนของผู้เข้าชื่อได้ให้คำรับรองว่าผู้เข้าชื่อทุกคนเป็นผู้ร่วมเข้าชื่อด้วยตนเองแล้วตามมาตรา ๖ (๔) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว แต่ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจใช้อำนาจกำกับดูแลการเข้าชื่อลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตามที่กฎหมายกำหนดในฐานะเจ้าหน้าที่ผู้รับคำร้องเข้าชื่อ หากมีกรณีสงสัยในบัญชีรายชื่อของผู้ร่วม

เข้าชื่อด้วยการตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความถูกต้องว่ามีกรปลอมลายมือชื่อในคำร้องขอให้มีการลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นได้ โดยต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามขั้นตอนและเงื่อนไขเวลาที่กำหนดในกฎหมาย

(๒) กรณีคณะกรรมการการเลือกตั้งมีมติในการประชุมครั้งที่ ๒๒/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ ว่าการตรวจสอบความถูกต้องของคำร้องขอให้มีการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเป็นอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดในฐานะผู้เสียหาย เพราะการยื่นคำร้องให้ถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นได้กระทำต่อผู้ว่าราชการจังหวัดโดยตรง โดยเทียบเคียงได้ตามหลักกฎหมายปกครองที่ให้สิทธิในการโต้แย้งคำร้องต่อหน่วยงานที่พิจารณาคำร้องนั้น เห็นว่า พระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ มิได้มีบทบัญญัติกำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีหน้าที่ในการตรวจสอบความถูกต้องของคำร้องขอให้มีการลงคะแนนเสียงเพื่อลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นภายหลังการส่งคำร้องไปยังคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อจัดให้มีการลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตามกฎหมาย ดังนั้น กรณีคณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาแล้วเห็นว่า มีผู้ปลอมลายมือชื่อในคำร้องขอให้มีการลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ก็สามารถส่งเรื่องให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงและฟ้องร้องดำเนินคดีต่อผู้แทนผู้เข้าชื่อได้โดยไม่กระทบสิทธิและหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งในการจัดให้มีการลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตามกฎหมายแต่อย่างใด

เนื่องจากเป็นประเด็นปัญหาข้อกฎหมายที่มีความสำคัญและยังไม่เคยมีแนวทางปฏิบัติมาก่อน จึงเห็นควรส่งเรื่องให้คณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทยพิจารณาว่า ความเห็นของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นดังกล่าวข้างต้นถูกต้องหรือไม่ โดยรองปลัดกระทรวงมหาดไทย หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านพัฒนาชุมชนและส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้เห็นชอบด้วยแล้ว

คณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายฯ ได้พิจารณาข้อหาหรือดังกล่าวโดยได้ฟังข้อเท็จจริงจากคำชี้แจงของผู้แทนกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นแล้ว เห็นว่า ตามความมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้รับคำร้องขอให้มีการลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ซึ่งต้องมีจำนวนผู้เข้าชื่อครบตามเกณฑ์ที่กำหนดและมีรายละเอียดประกอบคำร้องครบถ้วนสำหรับประเด็นเกี่ยวกับการตรวจสอบว่ามีกรปลอมลายมือชื่อในคำร้อง หากมีกรณีสงสัย ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจตรวจสอบข้อเท็จจริงว่า มีการปลอมลายมือชื่อในคำร้องหรือไม่อย่างไร แล้วส่งคำร้องดังกล่าวให้ผู้ถูกร้องลงคะแนนเสียงเพื่อทำคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาก่อนส่งเรื่องไปยังคณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการเพื่อจัดให้มีการลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตามกฎหมายต่อไป และหากคณะกรรมการการเลือกตั้งมีข้อสงสัยเกี่ยวกับการปลอมลายมือชื่อในคำร้องก็เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งเองที่จะดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริง เนื่องจากคำร้องและเอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้องอยู่ในความครอบครองของคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยเมื่อผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงปรากฏว่า มีการปลอมลายมือชื่อในคำร้องก็ให้เป็นหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัดในฐานะผู้รับคำร้องและในฐานะที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นผู้เสียหายที่จะดำเนินคดีอาญาต่อผู้กระทำความผิดต่อไป

มติที่ประชุม ให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นรับความเห็นของคณะกรรมการพิจารณา
ร่างกฎหมายฯ ไปพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

ระเบียบวาระที่ ๔   เรื่องอื่น ๆ
- ไม่มี

เลิกประชุมเวลา ๑๑.๐๐ น.

(นายสมาวิชัย สุพรรณไพ)
กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการฯ
ผู้จัดรายงานการประชุม

(นายพิพัฒน์ เนี่ยวคงศักดิ์)
กรรมการและเลขานุการ
ผู้ตรวจรายงานการประชุม